

Grønne facader

By- og planudvalget skal behandle svar på SFs forslag om handleplan for grønne facader og tage, formentlig d. 10. juni. Der er lagt op til at lægge grønne facader og tage ind som supplement til arkitekturpolitikken og i en opdatering af Grøn norm, så vidt DN er informeret.

Grønne facader er en meget virkningsfuld måde at skabe grønne byrum. Sammen med træer, beplantning og småsøer/vandaflledning bidrager grønne facader og tage til god bynatur og et bedre mikroklima. DN opfordrer derfor til, at grønne facader og tage får en eksplicit placering som indsatsområde i styringen mod mere og kvalitativ bedre bynatur fx som et indsatsområde i en opdateret version af Et grønnere Aarhus.

Hvad er grønne facader?

Grønne facader skabes ikke kun med rådhusvin og vedbend, men også med espalier, der kan udformes på mange forskellige måder, og helt simpelt med buske op ad muren, fx roser og med altanplanter, der er synlige udefra.

Beplantning op ad mure og på altaner *erstatte* ikke træer, buske og lav vegetation på de horisontale overflader i byen, men det intensiverer begrønningen - og er en løsning hvor anden bevoksning ikke kan presses ind. Fx hvor der af hensyn til sikker adgang og renovation ikke er plads til træer og bede. Grønne facader er rigtig godt til de mange eksisterende bygninger og i byrum, hvor begrønning endelige bynatur er minimal eller helt fraværende.

Fra gølge mure til frodige facader

De gølge mure og grå betonvægge er ikke kun fremtrædende i midtbyen, men er desværre også dominerende i mange af de nye kvarter. Det gælder både ved offentlige bygninger, private erhvervsjendomme og boliger. Så en bred vifte af virkemidler skal i brug, hvis det halvtriste indtryk skal omdannes til spændende frodighed, med alle de kvaliteter begrønningen har for mikroklima, mental sundhed osv.

Virkemidlerne

Byrådet har gennemgående haft en positiv indstilling til bynatur og begrønning. Men virkemidlerne er tydeligvis ikke tilstrækkelige hverken til at omdanne eksisterende byrum eller sikre at nybyggeri, pladser og vejanlæg får en beplantning, der skærmer af for guld beton og mure.

Tradition kan spille ind her. Det har tidligere været opfattelsen at en by skulle være fri for vegetation. Men den opfattelse er stærkt på retur, og spørger man folk hvad de gerne vil have, er svaret: Træer og grønt.

Det første pejlemærke i Aarhus Kommunes politik for bykvalitet og arkitektur (2022) er faktisk at det grønne er en del af Aarhus by- og gaderum, herunder at "Have fokus på det grønne og på øget biodiversitet i byrum, vejrum, og på begrønning af tage, facader og tagterrasser, hvor det er muligt og meningsfuldt" (s. 28) - det er det virkelig mange steder.

Grundlaget ligger i den vedtagne Kommuneplan 2025, der siger at byen skal have varieret oplevelsesrigt miljø af høj kvalitet og biodiversitet med frodige beplantede overflader på opholdsarealer, (s. 54, 55) gader og byrum (s. 89, 93).

Men spørgsmålet er hvordan de overordnede politikker og retningslinjer omsættes til effektive styringsredskaber, så de gode hensigter realiseres.

Fra forvaltningens side peges på at frodige facader kan lægges ind i en skærpet Grøn norm og i en vejledning til arkitekturpolitikken. Vi kan kun billige, at Grøn norm skærpes. Hvad angår bevoksning op langs facader skal det ske på en måde så begrønning af vertikale overflader ikke kompenserer for manglende begrønning af de horisontale overflader og omvendt.

Det er en god idé at lave en vejledning til, hvordan facader kan begrønnes. Både for at ejere af bygninger kan se alt det, de faktisk kan gøre og hvor man får tilladelse. Ikke mindst for at tilskynde til at vælge robuste løsninger og pege på hvordan det kan gøres, uden det koster ret meget. Der er nyttig inspiration at hente i andre europæiske byer, fx Hamborg.

Men selv en rigtig god vejledning og en facadekategori i Grøn norm er ikke tilstrækkelig stærke styringsredskaber, hvis Aarhus Kommune har ambitioner om udbredelse af grøn frodighed i bymiljøerne.

På politikkniveauet bør grønne facader og grønne tage tages med i en revideret udgave af 'Et grønnere Aarhus', hvor politikerne skal kunne følge udbredelsen. Bevoksning op ad og langs med facader bør desuden indgå i tjeklisten for, hvad der skal med i lokalplaner og anlægsopgaver. Når det gælder de mange tusinde eksisterende kvadratmeter livløse facader, som byens borgere og besøgende skal se på hver dag, må der også andre virkemidler til. På kommunale bygninger kan kommunen selv gøre det. For andre offentlige bygninger og private kan det være et led i grønne partnerskaber. Et lille trick fra Hamborg kan måske også bruges, nemlig en årlig kåring af byens flotteste grønne facade. Der kan helt sikkert peges på andre styringsværktøjer og virkemidler.

Med venlig hilsen

Anne Lund

Næstformand DN Aarhus og tovholder i DN Aarhus bynaturgruppe

Dokk1

Hovedbiblioteket i Gent